Experimentul

de A.O. Kenada

Sînt Pragog, Experimentatorul-şef al Adîncimilor Sale. Shagog şi Madrog, psihoteţi şi arhonţi trecuţi în Anale, m-au solicitat într-un mod cu totul special. Mi-au cerut să execut un experiment. Susţineau că acesta îi va ajuta să calculeze intervalul de timp care desparte prezentul de Marele Eveniment. Nu ştiu ce înseamnă Marele Eveniment. De altfel, nici nu mă interesează. Sarcinile mele sînt precise, iar calitatea pentru care sînt apreciat de Stăpîn e tocmai discreţia. Nu pun niciodată întrebări la care ştiu că nu primesc răspuns. Şi nici nu pălăvrăgesc de faţă cu subiecţii care sînt aduşi, ameţiţi şi sub grea escortă, în Laboratoarele unde-mi fac veacul.
Shagog şi Madrog însă, m-au trezit, cum s-ar zice, cu noaptea în cap. În lumina care făcea umbrele să tremure pe ziduri, le-a zărit chipurile stoarse, albite de nerăbdare. M-am curăţat de murdăriile somnului, apoi i-am ascultat cu luare aminte. Iar ei mi-au explicat ce şi cum trebuie făcut. Madrog mi-a întins un pergament pe care, după plecarea lor, l-am studiat cu toată bunăvoinţa. Am găsit acolo condiţiile experimentului, parametrii de lucru, numărul subiecţilor, plus o exegeză strălucită din care nu am priceput mare lucru.
"Grăbeşte-te!" mi-a poruncit Shagog. "Secundele curg, orele asemenea, iar noi stăm aici şi ne pierdem vremea cu fleacuri!"
M-am supus poruncii psihotetului. Respectînd indicaţiile de pe pergament, am construit mai întîi poligonul de încercare: o savană întinsă, netedă ca-n palmă, pe care alergau în voie tot felul de animale. Dar pentru un om singur şi lipsit de apărare, acest paradis al necuvîntătoarelor era un loc de pieire. Primejdiile pîndeau pretutindeni: şerpi otrăvitori, scorpioni, tigri şi crocodili însetaţi de sînge. Prin puterea care mi-a fost încredinţată odată cu numirea în funcţia de Experimentator-şef, am făcut să răsară, în mijlocul acestui Eden mincinos, un palmier bogat în roade. Şi el a crescut repede, precum întreaga suflare a savanei.

Mi-am contemplat opera şi am comparat rezultatul cu datele din pergament. Coincideau întru totul. Şi-am fost iarăşi, din cale-afară de mîndru de iscusinţa mea. Şi le-am poruncit celor ce slujesc Laboratoarele să aleagă subiecţii. Dar, mai înainte, le-am atras atenţia că aleşii trebuiesc cîntăriţi cu atenţie şi pricepere, că responsabilitatea, în caz de eşec, ne aparţine pe de-a-ntregul şi că orice greşeală va fi aspru sancţionată.
"Nu voi avea milă faţă de vinovaţi!" am spus cu vocea mea care îngrozeşte adîncimile mărunte.
Slujbaşii Laboratoarelor şi-a făcut datoria. Au ales patru sălbatici, din patru triburi osebite, care nu cunoşteau binefacerile civilizaţiei. Tuspatru erau cu mintea curată, ca după Facere. Şi-n ei se regăsea - aşa pretindeau cei care comandaseră experimentul, destoinicii Shagog şi Madrog - toată inocenţa omenească de la-nceputurile Istoriei. Era nevinovaţi precum un prunc de o zi. Şi i-am pus, fără s-o ştie, pe fiecare în cîte unul din cele patru punct cardinale: la răsărit, la apus, la miazăzi şi la miazănoapte. Şi i-am lăsat adormiţi în pustietate, păziţi de minotauri şi umbre, ca să nu-i sfîşie prădătorii, urmînd ca, la trezire, să se descurce cum or putea şi cum or găsi de cuvinţă.
I-am chemat la mine pe cei doi arhonţi şi i-am anunţat că respectasem întru totul condiţiile precizate în pergament.
Shagog şi Madrog mi-au mulţumit respectuoşi, s-au înclinat deodată, ca doi vajnici şi de ispravă supuşi ai Adîncimilor Sale.
"Înţeleg că putem începe experimentul", a rîgîit Madrog şi balele i-au curs pe sub bărbia colţuroasă.
"Precum spuneţi, Adîncime mai mică", am răspuns.
"Ce fac, în clipa de faţă, subiecţii noştri?" s-a interesat Shagog.
"Încă nu s-au trezit", am zis. "Deocamdată i-am aşezat acolo unde mi-aţi cerut: la sud, la nord, la est şi la vest!"
"Prea bine", a confirmat el. "Să vedem, condiţiile şi parametrii."
"Puneţi la îndoială priceprerea mea, Adîncime mai puţin mică?" am întrebat, simţind cum mi se urcă lichidul fierbinte în cap.
"Ba nicidecum", a minţit Shagog nepăsător.
"Atunci?" am insistat, deşi nu îmi stătea în obicei.
"Adîncimea voastră foarte mică nu are de unde cunoaşte importanţa acestui experiment", a intervenit Madrog împăciuitor. "Nemăsuratele Sale Adîncimi nu ne vor ierta

niciodată dacă vom da greş. De aceea, considerăm că trei capete judecă întotdeauna mai bine decît unul singur!"
I-am dat dreptate. Şi pe loc am înţeles că parametrul cel mai important era tocmai palmierul: anume că trebuia să fie bogat în poame şi îndestulător pentru cei patru aleşi. Mai îndestulător decît toţi arborii care împînzeau savana. Şi tot atunci, am înţeles, din vorbele pe care cei doi psihoteţi le schimbau între ei şi din privirile lor furişe, în ce va consta Marele Eveniment. Dar am tăcut şi am făcut pe neştiutorul. Iar ei şi-au frecat mîinile, mulţumiţi de necunoaşterea mea.
"Să începem", a mîrîit Shagog. Madrog l-a aprobat numaidecît. I-am îndepărtat pe minotaurii şi umbrele care alungau fiarele şi lăcustele carnivore ce dădeau tîrcoale celor patru aleşi. Şi i-am trezit la viaţă, unul cîte unul. Din umbrarul nostru nevăzut, îi urmăream răbdători, decişi să intervenim, ori de cîte ori vreun pericol le ameninţa viaţa. Aşa se face că nici un leu nu s-a aruncat asupra lor, nici o viperă nu i-a muşcat de picior şi nici un crocodil nu şi-a deschis fălcile să-i înşface pe cînd traversau rîurile primejdioase. Iar ei îşi vedeau de-ale lor, după cum le era firea: s-au hrănit cu rădăcini şi fructe, au ucis şopîrle comestibile şi au dormit noaptea sub cerul fals care masca tavanul Perimetrului de încercare. Soarele artificial le încălzea pielea şi nu-i lăsa să răcească.
Dar nu găseau un adăpost sigur şi o sursă de hrană îmbelşugată şi permanentă. Totul era de azi pe mîine, sudoarea le istovea trupul. Disperarea şi incertitudinea, arareori îndepărtate de cîte-o iluzie, îi făcea aidoma tuturor muritorilor: răi şi plini de pofte.
Primul sălbatic care a găsit palmierul bogat în roade l-a cîntărit cu ochii şi, dintr-o privire, şi-a dat seama că era ceea ce căuta: un adăpost ideal, cu crengile lui groase şi înfrunzite sub care se putea odihni fără teama de-a suferi de foame şi de arşiţa zilei.
Dar copacul era greu de urcat. Avea scoarţa netedă, lipsită de asperităţi. Totuşi, cu o piatră putea să doboare fructele şi să se apere de oricine ar fi îndrăznit să rîvnească la siguranţa şi confortul oferite de maiestosul arbore.
A mîncat pe săturate şi, fără să se îngrijoreze din alte pricini, s-a odihnit pe pămîntul aspru. A dormit şi s-a trezit. A mîncat, din nou pe săturate - pietre se găseau destule primprejur! - şi iarăşi s-a întins şi-a adormit cu burta plină. Dar cînd s-a trezit a doua oară şi a căutat o piatră cu care să doboare frunctele gustoase,

l-a zărit pe cel de-al doilea sălbatic apropiindu-se. Şi a ghicit că aceluia îi era foame şi că rîvnea la bunul său. Nici unul nu s-a gîndit că poame erau suficiente, că puteau să împartă locul şi că împreună ar fi avut spor în a se apăra de vrăşmaşii ce pîndeau pe întinsul savanei.
Dacă nu am fi fost noi, s-ar fi omorît între ei. Aşa, numai s-au luptat, şi-au zgîriat chipurile şi şi-au rănit trupurile. A biruit cel care venise ultimul. Şi primul sălbatic a fost nevoit să fugă în pustietate şi să-şi caute un adăpost nou.
Cel de-al doilea sălbatic s-a dovedit a fi mai înţelept decît primul. El pricepuse că, rămînînd pe pămînt, adăpostit numai de umbra palmierului, nu putea avea sorţi de izbîndă împotriva unei eventuale agresiuni. Adună deci atîtea pietre cîte încăpeau într-o piele de animal mort şi, cu un efort supraomenesc, izbuti să escaladeze palmierul. Şi abia cînd ajunse sus, între crengile groase care alcătuiau coronamentul arborelui, putu să răsufle în voie. Cel puţin aici era apărat de lăcomia şi ura semenilor săi care nu puteau să-l atingă decît aruncînd asupră-i puhoaie de bolovani ascuţiţi. În privinţa asta măcar, el era liniştit. Pietrele pe care le urcase cu el în copac îi ajungeau cît să reziste unui asediu îndelungat, iar ca să-şi astîmpere foamea nu trebuia decît să întindă mîna şi să îndese în gură conţinutul. În plus, murdăriile corpului aveau să se scurgă jos, iar căldura, furnicile şi muştele aveau să desăvîrşească ceea ce omul nu putea săvîrşi.
Fericirea acestui al doilea sălbatic a fost de scurtă durată. Din depărtările acoperite cu ierburi se ivi curînd cel de-al treilea subiect al experimentului. Ochii noului-sosit erau împăienjăniţi de foame. Mîinile lui erau noduroase şi puternice - erau mîinile unuia care ştia să apuce ce i se cuvinea şi să dea la o parte ce îi stătea în cale!
Bătălia care a urmat a fost de scurtă durată. A fost, în tot cazul, o bătălie pe cinste. Pietrele zburau de sus în jos şi de jos în sus, înecînd parcă aerul. Urletele combatanţilor se auzeau pînă departe, făcînd să tremure bolţile Laboratorului. Era de neînţeles cum izbuteau două creaturi atît de mici să provoace atîta larmă. Şi soarta vru ca o piatră, azvîrlită cu iscusinţă de cel de-al treilea sălbatic, să izbească ţeasta celui urcat în palmier. Şi acesta s-a prăbuşit cu un icnet pe pămîntul înfierbîntat de razele soarelui mort ce strălucea pe bolta Laboratorului.

Rămas singur stăpînitor peste neasemuitul copac, cel de-al treilea sălbatic chibzui îndelung la ce avea de făcut. Era lihnit de foame. În depărtări se auzeau iarăşi răgetele leilor. Se gîndea că, odată aburcat în coronament, devenea el însuşi vulnerabil, expus pietrelor şi mîniei celor ce hălăduiau în cîmpie. Şi nici nu avea de gînd să împărtăşească soarta predecesorului său. Observase şi el că pe jos erau mulţi bolovani şi se gîndi că a descoperit soluţia salvatoare. Adună grijuliu toate acele pietroaie şi pietricele. Pe cele pe care le putea urca în copac, le urcă. Restul le cără, opintindu-se, la rîul care curgea prin apropiere şi ale aruncă în vîltorile în care mişunau crocodilii. Cînd isprăvi, locul era gol, curăţat de obiectele contondente care ar fi putut sluji ca armă agresorilor neştiuţi. Noaptea îl află dormind mulţumit şi sătul, în culcuşul fostului locatar.
Dar dimineaţa care se ivea nu a fost una a păcii. Cel de-al patrulea sălbatic începuse deja să dea tîrcoale locului şi, după fruntea bombată şi lucioasă, am dedus că acest ultim pretendent la titlul de proprietar al palmierului nu semăna deloc cu ceilalţi subiecţi ai experimentului. El observase în tăcere desfăşurarea evenimentelor şi se mulţumise să păstreze distanţa, fără a se amesteca în conflictele de pînă atunci. Iar acum şedea retras, cugetînd asupra modului cum trebuia abordată problema cuceririi palmierului. Locatarul de sus îl spiona neliniştit din frunzişul care îl ascundea vederii. În vremea asta, primii doi sălbatici, se iţeau pe după tufele din apropiere, curioşi şi înfometaţi. Se întrebau. fireşte, cum va acţiona omul cu fruntea lucioasă. Şi-şi ridicară deznădăjduiţi braţele, cînd văzură că acesta se îndepărtează de palmier, cu paşi lenţi şi uitîndu-se mereu peste umăr, ca o felină care chibzuieşte cum să-şi înhaţe prada, dar care nu a găsit încă mijlocul cel mai sigur pentru a-şi atinge scopul.
Numai că ultimului venit nu-i trecea prin minte să renunţe cu una, cu două. El învăţase lecţia celor dintîi proprietari ai palmierului; pricepuse că acţiunea imediată, chiar şi încununaţă de succes, nu poate constitui garanţia unui viitor lipsit de griji. Şi apoi, o victorie totală şi definitivă trebuia pregătită pe-ndelete, trebuiau cîntărite toate aspectele pe care le presupunea un atac decisiv şi necruţător asupra copacului.
Se opri pe malul fluviului şi cercetă, bănuitor şi prudent, împrejurimile. Nu înţelegeam ce caută - pînă şi Adîncimea Sa

mai puţin mică, Shagog adică, era înciudat şi curios nevoie mare - dar, într-un tîrziu, ne dumirirăm. L-am văzut aplecîndu-se şi culegînd de jos un bolovan de silex. Altă piatră, cu marginile încă neşlefuite de ape, îi servi drept cuţit pentru cioplitul silexului şi unealtă de tăiat şi decojit mînerul de bambus. Şi cît a fost de lungă ziua, zgomotele izbiturilor ce mărturiseau despre inteligenţa acestui ultim subiect al experimentului răsunară în perimetrul uriaşului Laborator.
Am admirat, împreună cu arhonţii Adîncimilor Sale Necuprinse, frumosul şi înfricoşătorul topor.
Se dovedi curînd că acest sălbatic era, nu numai surprinzător de îndemănatic, dar şi un strateg excepţional. Un războinic adevărat. În loc să atace frontal copacul, se învîrtea în jurul lui, strigînd într-una şi silindu-l pe cel de sus să-şi epuizeze pietrele puţine de care mai dispunea. Se alese, ce-i drept, cu vînătăi şi umflături. Dar erau lovituri uşoare care nu avură alt efect decît pe acela de a-l îndîrji şi mai tare. Şi cînd, în sfîrşit, locatarul palmierului îşi epuiză muniţia - acesta era hotărît să reziste asediului, bănuind că adversarul său de pregăteşte să să caţere pînă la el - se apropie de baza copacului şi începu să lovească ritmic la rădăcină cu toporul confecţionat din silex.
A muncit fără întrerupere pînă spre dimineaţă. Cînd primele raze de lumină au pogorît deasupra acestui simulacru de lume, palmierul s-a prăbuşit la pămînt, cu un troznet care scutură niţel suporţii Laboratorului. Şi cel de-al treilea sălbatic abia reuşi să se salveze cu fuga, şchiopătînd şi alăturîndu-se celorlalţi doi care continuau să urmărească, invidioşi şi totodată, îngroziţi, deznodămîntul imprevizibil.
Acum, că rămăsese unic proprietar al copacului şi dispunea de o armă îndeajuns de trainică spre a-şi doborî adversarii, cel de-al patrulea sălbatic se înfruptă în voie din fructele copacului. Şi după ce mîncă, se lungi pe pămînt şi adormi iepureşte, strîngînd în mîini preţioasa unealtă cu care doborîse palmierul.
Trăi fără griji vreo cîteva zile, mîncînd şi dormind. Dar nopţile îi erau presărate cu coşmaruri. Cu greu reuşea să mai închidă ochii. De cum adormea, visa că ceilalţi subiecţi ai Experimentului îi furau toporul. Şi se trezea numaidecît, transpirat şi scuturat de frisoane.

Poate că această situaţie ar fi durat la nesfîrşit dacă, văduvit de seva dătătoare de viaţă, copacul însuşi nu s-ar fi uscat, din cauza soarelui care ardea nemilos în tării.
Curînd, fructele deveniră amare. Spectrul foamei îi ameninţa acum, deopotrivă pe învinşi şi învingător. Şi iată că, înfrînîndu-şi frica pe care le-o inspira toporul de silex, învinşii îşi părăsiră adăposturile incerte şi se apropiară, şovăitori, de învingător. Acesta era deja slăbit de foame şi de nesomn. Nu mai era în stare să se apere. Şi se înfruptară cîteşitrei din resturile putrezite, fără să se sinchisească de strigătele disperate ale omului cu fruntea lucioasă. Oricum, în curînd aveau să moară cu toţii de inaniţie. Era limpede că nu puteau supravieţui vieţii de cîmpie, că vor muri sfîşiaţi de lei sau de crocodilii care dormitau pe ambele maluri ale rîului.
Şi cine era vinovat de toate aceste nenorociri? Cel de-al patrulea sălbatic, evident! Nu el inventase toporul de silex, acea unealtă blestemată care muşcase din scoarţa palmierului? El, numai el trebuia pedepsit! Dacă nu ar fi doborît palmierul, puteau barem să negocieze, să ajungă la o pace rezonabilă, să-şi împartă coroana cu bogăţiile ei - coroană din care mai rămăseseră încă nişte crengi descărnate, ca braţele unui schelet.
Cel de-al patrulea subiect s-a apărat cum a ştiut el mai bine. A demonstrat, cu argumente, că nici acuzatorii săi nu fuseseră mai breji; că aceeaşi ură şi aceleaşi pofte îi aţăţaseră pe unul împotriva altuia; că, mai înainte ca el să inventeze toporul, şi ei se războiseră neîncetat, revendicîndu-şi, fiecare, dreptul exclusiv asupra copacului. La urma urmei, el nu era nici mai rău, nici mai bun decît ei care îl acuzau, fără să se întrebe în ce măsură aveau sau nu dreptate. Şi ei ar fi procedat la fel în locul lui; atîta că el fusese ceva mai inventiv în ce priveşte complicata artă a războiului.
Aceste argumente au stîrnit o vijelie de proteste. Se porniră să se insulte reciproc şi cu atîta vehemenţă, fiecare pe limba lui, că pe Shagog îl podidiră lacrimile. Se arătau cu degetul; se scuipau; îşi agitau pumnii neputincioşi; şi-şi făgăduiau răzbunări veşnice. Vorbeau din ce în ce mai rar, cu pauze din ce în ce mai dese, iar cuvintele şi silabele se auzeau din ce în ce mai slab. Şi atunci, Madrog a întins mîna-i neagră şi a prăvălit peste Poligonul de încercare puhoaie de foc şi lavă care au omorît

toată suflarea savanei. A rămas pămîntul sterp şi cadavrele arse, mirosind a împuţiciune şi moarte.
"Nemaipoment!" a strigat Shagog. "Ce experiment reuşit! Adincimile Sale fi-vor mulţumite, de bună seamă! Căci avem tot ceea ce ne este de trebuinţă pentru a calcula ziua şi ceasul Marelui Eveniment!"
Madrog a căutat spre mine, încruntat şi suspicios.
"Ce-ai a zice, Pragog?" m-a iscodit el. Balele îi umpleau gura şi-am fost nevoit să mă dau în lături, altfel ar fi curs peste mine, înecîndu-mă.
"Ce să zic?" am ripostat. "Treaba mea e să supraveghez experimentul, nu să pun întrebări."
Madrog însă s-a aplecat peste masă şi şi-a pus labele pe umerii mei.
"Ai, şiretule Pragog, cum te piteşti tu după vorbe? Se vede că ai fost şi tu cîndva om." Şi-a adăugat plin de înţelegere: "Fie cum spui, vicleanule Pragog!"
Şi au plecat în treaba lor. Dar eu am rămas înţepenit în Laborator, simţind cum mă micşoram de spaimă. Experimentul îmi amintise de vremurile cînd eram om, de prostia mea şi de nefericirile pe care le provocasem semenilor mei. Aşa că m-am înfăţişat Adîncimilor Sale. Şi am cerut, prin Trinog, Secretarul tuturor Adîncurilor, să fiu primit de urgenţă.
Cînd am intrat în camera Stăpînului, l-am zărit de îndată. Şedea pe un jilţ înalt care se curba din pricina greutăţii Lui. Tavanul era şi el curbat în exterior, precum un arc de metal roşu.
"Ce vrei?" a tunat El, fără să se uite la mine.
M-am prosternat cum am putut mai bine la picioarele Lui. Am spus:
"Sînt Pragog, Experimentatorul-şef." Am vrut să continui, dar m-a întrerupt cu asprime:
"Ştiu cine eşti. Ştiu ce eşti. Zi ce ai de zis!"
Pereţii prinseră a se îndoi ameninţător, pierzîndu-şi opacitatea. Era semn rău, aşa că m-am grăbit să vorbesc:
"Am făcut un experiment, Adincimea Voastră de Nepătruns. Un experiment nemaivăzut. Mi l-au cerut Shagog şi Madrog, arhonţi şi psihoteţi trecuţi în anale."
"Şi ce-i cu asta?" m-a întrebat El, cu glas de tunet. "Ce, e singurul experiment pe care ţi l-au cerut Shagog şi Madrog?"

"Nu e singurul, Adîncimile Voastre!" am strigat. "Dar e singurul care m-a îngrozit!"
"Ce? Cum?" a făcut El. "Au poate cineva ori ceva să-l mai îngrozească pe Pragog, Experimentatorul-şef al Laboratoarelor Noastre? Bagă de seamă ce grăieşti, slujbaşule, căci răbdarea Mea are limite!"
M-am prosternat iarăşi la picioarele Lui şi am făcut iarăşi temenele.
"Iertare, Adîncimile Voastre, iertare! Nu vreau a tulbura pe Stăpînul meu! Dar umila Voastră slugă e atît de înspăimîntată, că şi-a înfrînt pornirile inimii şi a venit ca să vă adreseze o rugăminte, da, mult iubite Stăpîn, o rugăminte, una singură!"
"Şi-n ce-ar consta rugămintea?" m-a întrebat într-o doară.
"Să grăbiţi odată Marele Eveniment! Sau, dacă nu se poate, să mă trimiteţi departe de tot şi de toate, să nu mai am niciodată de-a face cu acele creaturi! Căci mi-e ruşine de moarte. Puneţi-mă să experimentez pe animale, pe şerpi şi tapiri, pe slugi necredincioase, dar nu pe oameni!"
Am vrut să mai vorbesc, dar Adincimile Sale şi-au întors brusc feţele tăioase spre mine. Şi-am înţepenit, aşa cum eram, la picioarele jilţului acela.
"Experimentatorule", a zis El cu blîndeţe. "Aproape că mă aşteptam la una ca asta din partea ta. Ştiu ce ţi-au cerut Shagog şi Madrog, valeţii mei. Printre altele, experimentul te viza şi pe tine, Pragog, nu numai pe acei amărîţi care s-au omorît între ei pentru un copac!"
Mi-am înălţat uimit fruntea şi am îndrăznit să-L privesc în ochi. A adăugat, cu o nepăsare care ascundea, cred, o umbră de înţelegere:
"Experimentul ţi-a amintit de esenţa ta cea veche, omenească. Iar Mie mi-a amintit că nu trebuie să am încredere în oameni, foşti sau actuali. Shagog şi Madrog au crezut că vor obţine datele necesare pentru a calcula data Marelui Eveniment, dar experimentul a demonstrat justeţea cauzei noastre şi anume că acele blestemate creaturi îşi merită soarta. Oare nu cumva ruşinea te face, fără s-o recunoşti, solidar cu acei sălbatici, Pragog?"
Am tremurat de greaţă şi obida mi-a înveninat sufletul:

"Nu, Adîncimile Voastre, nici vorbă! Ar însemna să locuiesc din nou printre ei, să le ţin isonul, suportîndu-le lăcomia şi răutatea." Şi am adăugat: "Pentru nimic în lume!"
Atunci chipurile Lui au surîs trist, şi El s-a răsucit în jilţul Său. Pereţi s-au scuturat lîngă mine, deoarece s-a ridicat şi a coborît de pe tron. Şi m-am pomenit cu El în stînga mea. Şi-a lungit braţul pe după umerii mei firavi şi a rostit:
"Pragog, prietene, ai priceput, în sfîrşit, cum stau lucrurile. Ai văzut de ce sînt în stare. Ai înţeles că aici e vorba de un fel de antagonism care, abordat din anumite unghiuri, e ireconciliabil. Şi cînd te gîndeşti că, din punctul lor de vedere, noi sîntem vinovaţi de toate relele care mustesc în adîncul fiinţei lor! Comparabil cu prăpăstiile din sufletele urmaşilor lui Adam, Adincimile pe care le stăpînesc Eu sînt ca o apă care de-abia îmi ajunge deasupra genunchilor! Oricare dintre slujitorii Mei e un biet inocent pe lîngă cel mai cuminte dintre ei!"
M-am înclinat cu smerenie şi I-am dat dreptate:
"Am avut ocazia să mă conving, Neasemuită Adîncime!"
"Ei", a continuat El strîngîndu-mi în continuare umerii, "acum am să-ţi arăt partea tainică a experimentului, scopul lui ascuns. Căci Eu am avut un asemenea scop ascuns de la bun început, iar Shagog şi Madrog n-au acţionat doar de capul lor, au respectat o poruncă a Mea. Şi chiar dacă n-au desluşit pînă la capăt taina pitită îndărătul poruncii, nu înseamnă că nu s-au conformat ei, tainei adică."
M-am uitat în sus la El. Iar Adîncimile Sale, după ce făcură o pauză, reluară cu o voce tristă şi solemnă:
"Nici Eu nu mai ştiu de cîte milenii tot încerc să pun capăt acestui circ dezgustător! Nu că m-aş simţi învins, nici vorbă, în privinţa încep să cred că lucrurile nu se vor sfîrşi niciodată, în ciuda experimentului comandat de Shagog şi Madrog. Ah, blestemată fie ziua şi ceasul cînd L-am ispitit pe om cu pomul cunoaşterii! Căci am făurit astfel o creatură care depăşeşte tot ce poate izvodi Adîncul cel mai de necuprins. De fiecare dată cînd zici că e prins în capană, că e încolţit fără scăpare, el găseşte calea, ţi se strecoară printre degete precum argintul viu! Am crezut că timpurile din urmă sînt numai ale Mele, că îmi aparţin pe de-a-ntregul, şi, vai, cum M-am înşelat! Îl prinzi pe unul şi iată că al doilea ţi-a şi scăpat, aproape fără să pricepi cum şi în ce fel. Şi vai, cît pare de neajutorat! Dacă nu l-ai

cunoaşte, mai că te-ai lăsa cuprins de compasiune! Dar Eu am înţeles că pe el, pe nimicul acela cu două mîini şi două picioare, pe fragilitatea aceea a cărui existenţă contrazice toată slava lumii acesteia, nu o poate supune decît tot unul din neamul lui, că numai ei între ei se pot învinge, nicidecum cineva din afară. Şi aceasta-i taina pe care voiam să ţi-o împărtăşesc, Pragog! Tu ai fost cîndva om, tu poţi înţelege - dacă nu cumva ai şi înţeles deja - acest groaznic, teribil adevăr!"
Am vrut să-I răspund, dar un somn greu mă izbi în tîmple. Şi pereţii camerei se răsuciră precum nişte lame de oţel care se topeau văzînd cu ochii, împresurîndu-mă din toate părţile. Cînd m-am trezit, mă dureau toate oasele. Şedeam pe jilţul Lui, nemişcat, pătruns de o tăcere care-mi inunda sufletul stins în Adîncimile Sale. Am privit împrejur. Eram singur. M-am întors spre oglinzile care se roteau în spatele jilţului.
Mă întîmpină înfricoşatul chip al Celui care îmi dezvăluise taina ascunsă a experimentului săvîrşit de experimentatorul-şef Pragog, la cererea lui Shagog şi Madrog, arhonţi şi psihoteţi trecuţi în Anale.